

135. Bijbelstudie over DE BERG SION - HAR TZIYON

הר ציון

De heilige berg van de Eeuwige in de eindtijd

In de laatste grote oorlog, die bekend staat als Armageddon en die met de belegering van Jeruzalem begint, zal de berg Tziyon [Sion] een cruciale rol gaan spelen. Deze rol wordt al zichtbaar in de waarschuwing die de Eeuwige geeft vlak voordat het oprukkende leger van de Antichrist voor de poorten van Jeruzalem zal verschijnen: *“Blaas de ramshoorn op de Tziyon, blaas alarm op Mijn heilige berg! Laat alle inwoners van het land beven van ontzetting: de dag van de Eeuwige komt! Hij is nabij!”* (יִרְאֵל Yo’el [Joël] 2:1, NBV). En nogmaals in vers 15: *“Blaas de ramshoorn op de Tziyon, kondig een vastentijd af en roep op tot een plechtige samenkomst!”* (יִרְאֵל Yo’el [Joël] 2:15, NBV). Dit is interessant: als er op de berg Tziyon, die de Eeuwige in vers 1 Zijn heilige berg noemt, een plechtige samenkomst gehouden zal worden, dan betekent dit dus, dat de priesters daar een alternatief heiligdom zullen hebben omdat de tempel zelf, die op de berg Moria staat, op dat moment al 3 ½ jaar in bezit van de Antichrist zal zijn. Ik zie dit bevestigd in vers 17, waarin de priesters worden opgeroepen, tussen het altaar en de voorhal een smeekbede aan te heffen, hetgeen in de officiële tempel niet mogelijk zou zijn omdat zij daarin geen toegang meer zullen hebben. In de nieuwe vertaling staat er weliswaar, dat dit wel in de tempel zal zijn, maar in de Hebreeuwse grondtekst en ook in de NBG-vertaling wordt de tempel niet genoemd. Ik neem aan, dat de vertalers van de NBV hier bewust het woord ‘tempel’ zelf hebben ingevoegd om daarmee aan te geven, dat deze erediensten daadwerkelijk in een aan G’d gewijd heiligdom gehouden zullen worden. Natuurlijk roept dat dan wel de vraag op hoe het dan mogelijk kan zijn, dat de Antichrist dit zomaar toelaat. Hij heeft immers zelf de offerdienst in de helft van de jaarweek stopgezet en verboden. Wel, ik denk, dat de twee getuigen hem en zijn bezettingsleger gedurende die 3 ½ jaar wel op afstand van dit heiligdom zullen weten te houden, want volgens Openbaring 11:5 bezitten zij namelijk bovennatuurlijke krachten om iedereen met een vuurstraal te doden, die hun schade toe wil brengen. Ook de 144.000 dienstknechten van de Eeuwige, die zich tijdens de strijd om de heilige stad op de berg Tziyon zullen bevinden (Opb. 14:1), zullen door de verzegeling op hun voorhoofd onaantastbaar zijn. In de Acharit haYamim [de laatste dagen], wanneer de 3 ½ jaar van de Grote Verdrukking tegen hun einde lopen en alle volken der aarde zullen optrekken tegen Jeruzalem, zal zich daar een onbeschrijfelijk drama afspelen dat zal uitmonden in een verschrikkelijk bloedbad zoals de mensheid nog nooit heeft gekend! Volgens זְכַרְיָה Zechar’ya [Zacharia] 14:1-2 en Lucas 21:23-24 zal Jeruzalem aanvankelijk worden ingenomen, geplunderd en vertrapt door de heidenen, maar niet de hele stad! Niet de berg Tziyon! Twee derde van de totale Israëliische bevolking zal worden afgeslacht en velen zullen als krijgsgevangenen worden afgevoerd, maar een deel van de heilige stad en ook een deel van het volk zal overblijven, want in hun doodsangst roepen de overlevenden de Eeuwige aan om hulp: *“Ach, laat uit Tziyon redding komen voor Israël! Als de Eeuwige het lot van Zijn volk ten goede keert, zal Ya’aqov juichen, Israël zich verheugen!”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 14:7 en 53:7, NBV). Ook wij mogen daarvoor nu reeds voorbede doen: *“Moge de Eeuwige u antwoorden in dagen van nood en de naam van Ya’aqov’s G’d u beschermen, moge Hij hulp zenden uit Zijn heiligdom, uit Tziyon u bijstaan!”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 20:2-3, NBV). Al deze gebeden zullen worden verhoord: *“Dan zal ieder die de naam van de Eeuwige aanroept, ontkomen: op de Tziyon in Jeruzalem, is een toevlucht te vinden, zoals de Eeuwige heeft beloofd; ieder die Hij roept zal worden gered!”* (יִרְאֵל Yo’el [Joël] 3:5, NBV). *“En het zal geschieden, dat wie overgebleven is in Tziyon, overgelaten in Jeruzalem, heilig zal heten; ieder die in Jeruzalem ten leven is opgeschreven!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 4:3). De legerscharen van de Antichrist zullen vele verdedigers van Jeruzalem met ongekende wreedheid afslachten, maar dan opeens grijpt de Eeuwige in! Zonder waarschuwing en zonder pardon zal Hij over de vijanden van Zijn volk een strafgericht uitoefenen en hen

vernietigen op en manier, die elk voorstellingsvermogen te boven gaat! Voor Hem is de maat vol en het onschuldige bloed van de door hen omgebrachte Israëlieten en christenen zal dan over hun eigen hoofd komen, want de Eeuwige heeft gezegd. *“Mij komt de wraak toe en de vergelding tegen de tijd, dat hun voet zal wankelen, want de dag van hun verderf is nabij, snel komt nader wat over hen is beschikt! Want de Eeuwige zal recht doen aan Zijn volk en Zich ontfermen over Zijn knechten!”* (דְּבָרִים Devarim [Deuteronomium] 32:35-36, Romeinen 12:19 en Hebréeën 10:30). Op deze dag, die ‘de Dag des Heren’ wordt genoemd, zal Hij deze wraak ten uitvoer brengen en de straf over de mensheid voltrekken. Juist op het moment waarop het overgebleven derde deel van het volk Israël helemaal in het nauw gedreven zal zijn en door het immens grote en oppermachtige leger van de Antichrist dreigt te worden uitgemoord, op dat moment waarop de Israëlieten in hun grote nood de naam van de Eeuwige uitroepen, zal een teken aan de hemel verschijnen en bij het blazen van een Shofar zullen alle stammen der aarde de Mashiah zien komen op de wolken des hemels, met grote macht en heerlijkheid (Mt 24:30). Hij zal gewapend met een vlijmscherp zwaard en een ijzeren staf vanuit de hemel neerdalen op een wit paard om Zijn vijanden te verpletteren en te vertrappen zodat zijn witte kleed helemaal rood geverfd zal zijn van hun bloed. Yochanan schrijft: *“En ik zag het beest en de koningen der aarde en hun legerscharen verzameld om de oorlog te voeren tegen Hem, die op het paard zat, en tegen Zijn leger.”* (חִזְיוֹן Chizayon [Openbaring] 19:19). *“Dan zal de Eeuwige uittrekken om tegen die volken te strijden, zoals Hij vroeger streed, ten dage van de krijg! Zijn voeten zullen te dien dage staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt aan de oostzijde. Dan zal de Olijfberg middendoor splijten, oostwaarts en westwaarts, tot een zeer groot dal, en de ene helft van de berg zal noordwaarts wijken en de andere helft zuidwaarts.”* (זְכַרְיָה Zechar’ya [Zacharia] 14:3-4). Nadat Yeshua Zijn voeten neergezet heeft op de Olijfberg, zal die uit elkaar barsten en in tweeën splitsen. Gezien het feit, dat de Olijfberg ten oosten van de Tempelberg ligt, en naar het westen toe een diepe kloof zal veroorzaken, mogen we aannemen dat deze kloof dwars door de tempel van de Antichrist zal open waardoor deze volledig zal worden verwoest. Daarna zal Yeshua zich verplaatsen naar de berg Tziyon, waar zich ook de 144.000 verzegelden bevinden: *“En ik zag en zie, het Lam stond op de berg Tziyon en met Hem honderdvierenveertigduizend, op wier voorhoofden Zijn naam en de naam Zijns Vaders geschreven stonden.”* (חִזְיוֹן Chizayon [Openbaring] 14:1). Vanaf de berg Tziyon zal Yeshua de strijd tegen de legers van de Antichrist gaan voeren. Vandaar dat er geschreven staat: *“Zoals leeuw en welp grommend bij hun prooi staan - al komen de herders te hoop gelopen, zij storen zich niet aan hun geschreeuw en gaan niet voor het rumoer op de vlucht -, zo komt de Eeuwige Tz’vaot om op de hellingen van de Tziyon te strijden! Zoals een vogel boven zijn nest vliegt, zo waakt de Eeuwige Tz’vaot over Jeruzalem, Hij waakt en Hij redt, Hij beschermt en bevrijdt!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 31:4-5). *“Uit Tziyon, stad van volmaakte pracht, verschijnt G’d in stralend licht. Hij komt, onze G’d, en zal niet zwijgen! Laaiend vuur raast voor Hem uit, rondom Hem wervelt een storm!”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 50:2-3). *“Want de Eeuwige Tz’vaot zal ingrijpen, met donder, aardschokken en oorverdovend lawaai, met wervelende stormen en een verterende vlammenzee! Als een angstdroom, een visioen in de nacht, verdwijnt de menigte volken die optrekt tegen Ari’el, die de stad bestrijdt, belegert en in het nauw drijft. Zoals een droom van iemand die honger heeft: hij droomt over eten, maar is bij het ontwaken nog hongerig; of van iemand die dorst lijdt en droomt dat hij drinkt, maar bij het ontwaken nog dorstig is en uitgedroogd, zo zal het ook de volken vergaan, de menigte die optrekt tegen de Tziyon!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 29:6-8, NBV) *“Zo zal het zijn met de menigte van alle volken, die tegen de berg Tziyon ten strijde trekken!”* (NBG). *“De Eeuwige brult vanaf de Tziyon, Hij gromt vanuit Jeruzalem, zodat hemel en aarde beven! Maar voor Zijn volk is de Eeuwige een toevlucht, Israël biedt Hij bescherming! Dan zullen jullie inzien dat Ik, de Eeuwige, jullie G’d, woon op de Tziyon, Mijn heilige berg! Jeruzalem zal een heilige stad zijn; vreemden zullen er niet meer binnengaan!”* (יֹאֵל Yo’el [Joël] 4:16-17, NBV). *“Te dien dage zal Ik zoeken te verdelgen alle volken die tegen Jeruzalem oprukken!”* (זְכַרְיָה Zechar’ya [Zacharia] 12:9). *“Maar jullie vinden een toevlucht op de Tziyon; de Tziyon wordt weer een heilige plaats!”* (עֹבַדְיָה Ovad’ya [Obadja] 1:17a NBV). De vijanden worden verslagen en ook hun twee aanvoerders, de Antichrist als politieke leider, en de valse profeet als godsdienstige leider, worden zwaar gestraft: *“En het Beest werd gegrepen en met*

hem de valse profeet, die de tekenen voor zijn ogen gedaan had, waardoor hij hen verleidde, die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld aanbaden; levend werden zij beiden geworpen in de poel des vuurs, die van zwavel brandt. En de overigen werden gedood met het zwaard, dat kwam uit de mond van Hem, die op het paard zat; en al de vogels werden verzadigd van hun vlees.” (חזיון Chizayon [Openbaring] 19:20-21). “Bevrijders zullen de Tziyon opgaan en regeren over het bergland van Esav, en aan de Eeuwige zal het koningschap toebehoren!” (עבדיה Ovad'ya [Obadja] 1:21, NBV).

Tziyon, de heilige berg

“Op die dag wordt er op de grote ramshoorn geblazen. Zij die verbannen waren naar Assyrië of verdreven naar Egypte, zullen terugkeren en zich nederbuigen voor de Eeuwige, op de heilige berg te Jeruzalem.” (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 27:13, NBV). “Te dien dage, luidt het woord van de Eeuwige, zal Ik het kreupele verzamelen en het verstrooide bijeenbrengen, en degenen over wie Ik kwaad heb doen komen. En Ik zal het kreupele stellen tot een overblijfsel en het verdrevene tot een machtig volk, en de Eeuwige zal Koning over hen zijn op de berg Tziyon, van nu aan tot in eeuwigheid!” (מיכה Micha 4:6-7). “De Eeuwige heeft Tziyon verkozen en als woonplaats begeerd: Dit is, voor altijd, Mijn rustplaats, hier verlang Ik te wonen!” (תהלים Tehilim [Psalmen] 132:13-14, NBV). “Gedenk Uw gemeente, die Gij van ouds hebt verworven, die Gij verlost hebt als de stam van Uw erfdeel, de berg Tziyon, waarop Gij Uw woning hebt gevestigd.” (תהלים Tehilim [Psalmen] 74:2). “Hij verkoos de stam van Juda, de berg Tziyon, die Hij liefheeft; Hij bouwde Zijn heiligdom als de hoogste bergen, als de aarde, die Hij voor altoos grondvestte.” (תהלים Tehilim [Psalmen] 78:68-69). “Dan zal de Eeuwige over het gehele gebied van de berg Tziyon en over de samenkomsten die daar gehouden worden, des daags een wolk scheppen en des nachts een schijnsel van vlammend vuur, want over al wat heerlijk is zal een beschutting zijn.” (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 4:5). “Komt, prijst de Eeuwige, alle gij knechten van de Eeuwige, die des nachts in het huis van de Eeuwige staat. Heft uw handen op naar het heiligdom en prijst de Eeuwige. De Eeuwige zegene u uit Tziyon, Hij, die hemel en aarde gemaakt heeft!” (תהלים Tehilim [Psalmen] 134:1-3). “Psalmzingt de Eeuwige, die op Tziyon woont, verkondigt onder de volken Zijn daden!” (תהלים Tehilim [Psalmen] 9:12).

Tzafon, de berg ver in het noorden

“Groot is de Eeuwige en hoog te loven in de stad van onze G'd Zijn heilige berg. Schoon door zijn verhevenheid, een vreugde voor de ganse aarde is de berg Tziyon, ver in het noorden, de stad van de grote Koning! G'd doet in haar paleizen Zich kennen als een burcht. Want zie, koningen kwamen bijeen, zij trokken gezamenlijk op; zodra zij het zagen, stonden zij ontzet, werden verschrikt, vluchtten weg. Beving greep hen daar aan, smart als van een die baart!” (תהלים Tehilim [Psalmen] 48:2-7). Psalm 48 is een lofzang over de bevrijding van Jeruzalem. De heilige stad en de berg Tziyon zijn bevrijd uit grote nood! De koningen der aarde, die met hun legers bijeen gekomen waren om tegen Jeruzalem ten strijde te trekken, zijn verslagen! De heilige stad en vooral de heilige berg Tziyon wordt als woonplaats van de Eeuwige geprezen. Tot zover lijkt het mij wel heel duidelijk. Waar ik echter moeite mee heb is de zinsnede in vers 3: “ver in het noorden” (NBG) ofwel “het hoge noorden” (Leidse Vertaling), “flank in het noorden” (Nieuwe Bijbelvertaling), “met de flanken op het noorden” (Naardense Vertaling), “aan de zijden van het noorden” (Statenvertaling) en “aan de zijde tegen het noorden” (Lutherse Vertaling), in de Hebreeuws grondtekst: ירִכְתֵי צַפּוֹן yar'ketei tzafon. Overal zie ik het woord צַפּוֹן tzafon vertaald staan met “noorden”. Op zich klopt dat natuurlijk wel, maar toch heb ik daar moeite mee, omdat het eigenlijk nergens op slaat. De berg Tziyon bevindt zich helemaal niet in het noorden van Jeruzalem, maar juist in het zuiden. Ook staat de berg Tziyon niet in het noorden van Israël en al helemaal niet in het hoge noorden, maar ongeveer in het midden. De enige berg, die zich in het hoge noorden van Israël bevindt, is de Chermon. Als wij de geografische aanduiding ירִכְתֵי צַפּוֹן yar'ketei tzafon [ver in het noorden] echter betrekken op הַר־קְדְּשׁוֹ

Har qod'sho [Zijn heilige berg] in vers 1, dan zit daar wel een logica in, want de Eeuwige heeft namelijk nog een tweede heilige berg, die zich ver in het zuiden bevindt, namelijk de berg Sinai, die eveneens de berg G'ds genoemd wordt. Dat zou dus een redenen kunnen zijn, waarom in Psalm 48 expliciet vermeld staat, dat de heilige berg Tziyon ver in het noorden staat. Toch denk ik niet, dat dit ermee bedoeld wordt, want de berg Sinai in het zuiden heeft hier niets mee te maken. De woordcombinatie ירִכְתִּי צַפּוֹן yar'ketei tzafoon moet dus nog een andere betekenis hebben, maar welke? Met deze vraag zat ik dagenlang in mijn maag totdat het mij opeens te binnen schoot, dat deze woordcombinatie of één van de beide woorden wellicht een eigenaam zou kunnen zijn. Het eerste woord zou ook vertaald kunnen worden met "uiteinden", "pieken" of "hoogten", dus dat kan in elk geval met een berg of gebergte in verband gebracht kunnen worden, en als we dan het tweede woord als eigenaam beschouwen, dan zou dit vrijwel zeker de naam van een berg moeten zijn. Wel, het is inderdaad de naam van een berg, en niet van de eerste de beste. De berg Tzafoon (Safon), in het Ugaritisch Sapanu geheten, was de woonplaats van Ba'al, de belangrijkste Kanaänitische godheid. De naam Tzafoon hangt waarschijnlijk met het Hebreeuwse woord voor "noord" samen omdat deze godenberg ten noorden van Israël ligt. Het Hebreeuwse woord בַּעַל ba'al is in principe geen naam, maar betekent gewoon "heer", "echtgenoot", "bezitter" of "eigenaar" en wordt ook in het moderne Israël nog steeds in het alledaagse taalgebruik toegepast. Zo is de vader van een gezin een מִשְׁפָּחָה Ba'al-Mishpacha, een voorbidder in de sjoel een בַּעַל־תְּפִילָּה Ba'al-T'fila en een huiseigenaar een בַּעַל־בַּיִת Ba'al-Bayit. Op zich is er dus niets mis met het woordje בַּעַל ba'al, zou je zeggen. Dat klopt! Het is in principe een neutraal woord, maar doordat de volken in het oude Midden-Oosten hun plaatselijke godheden naast hun naam vaak ook de titel בַּעַל Ba'al [Heer] toekenden, werd dit begrip voor de Israëlieten die de Eeuwige dienden, taboe en kreeg het meer de betekenis van "afgod". Deze afgoden werden derhalve בַּעֲלִים Ba'alim [Baäls] genoemd, zoals o.a. in Richteren 2:11 en 2 Kronieken 17:3. Voor één van hen werd deze titel echter als een eigenaam gebruikt: de god van de donder en de oorlog, Hadad! Hij werd ook Ba'al Shamem [Heer des hemels] genoemd, maar doorgaans gewoon als בַּעַל Ba'al [Baäl] aangeduid. Hij was uitgegroeid tot de grootste en machtigste godheid in de hele regio, maar volgens de kleitabletten uit Ugarit bleef hij onder de hemelgod El. Deze werd in de kleitabletten beschreven als de scheppergod en voorzitter van de goddelijke vergadering. Of daar vanwege de gelijkkluidende naam de G'd van Israël mee bedoeld kan zijn laat ik even in het midden, maar feit is in elk geval, dat Ba'al ondergeschikt was aan El ondanks zijn grote verering en de daaruit ontstane Ba'al-cultus, die zelfs door een groot deel van het volk Israël werd aangehangen. Het wezen van Ba'al werd in deze cultus bepaald door zijn verbinding met de weersgesteldheid en de vruchtbaarheid en gezien dat laatste ook door zijn relatie met de godin Ashera ofwel Astarte. Om deze reden waren de Ba'alim dan ook geen losstaande plaatselijke godheden, maar diverse verschijningsvormen van die éne Ba'al. Zo is ook de bekende Ba'al-Z'vuv [Beëlzebul] niemand anders dan de Ba'al zelf! Dat blijkt uit het feit, dat hij in מַתִּיָּהוּ Matityahu [Mattheüs] 12:24 en in Lucas 11:15 de "vorst der demonen" (NBV) ofwel "de overste der duivelen" (Statenvertaling) genoemd wordt. Ba'al [heer] is dus de titel, die door zijn volgelingen aan de satan toegekend werd. Vandaar dus dat Ba'al in de TeNaCH als rechtstreekse tegenstander van de Eeuwige werd beschreven, hetgeen bijzonder duidelijk naar voren komt in מְלָכִים Melachim alef [1 Koningen] 18:16-40, waarin de profeet Eliyahu [Elia] op de Karmel namens de Eeuwige de strijd tegen de profeten van Ba'al en Ashera aanging en de overwinning behaalde. De strijd van Israël tegen Ba'al blijkt ook uit het verzet tegen de invoering van Zeus Olympios, de Ba'al des hemels in Griekse gedaante, tijdens het schrikbewind van Antiochus IV Epiphanes. Het is duidelijk, dat Ba'al de tegenpool is van de Eeuwige. Hij is de grote na-aper. Evenals de Eeuwige "Heer" genoemd wordt - Adonai - zo wil ook hij "heer" genoemd worden - Ba'al! Evenals de Eeuwige op Zijn heilige berg woont - de Tziyon - zo woont ook de Ba'al op zijn heilige berg - de Tzafoon! In beide gevallen wijst de hoogte van de berg naar de verhevenheid van de op de top tronende Majesteit heen. Het verband tussen de koningsheerschappij en de voorstelling van godenbergen is reeds bekend vanuit de ugaritische Ras Shamra-teksten. Daarin wordt de tempel van Ba'al op de berg Tzafoon beschreven als een onvergelijkbaar prachtig paleis. Ook andere ugaritische teksten bevestigen de relatie tussen de godenberg

Tzafon en de koningsheerschappij van Ba'al. Vanwege zijn hoogte van 1780 meter en zijn locatie vlakbij de kust werd de Tzafon als ideale plek beschouwd als residentie van Ba'al, die daarom ook בעל־צפון Ba'al Tzafon genoemd werd. De Tzafon, ook Safon of Zaphon geschreven, in het Turks Keldağ of Kılıç Dağı en in het Arabisch Jabal al-Aqra' genaamd, is een berg op de grens tussen Turkije en Syrië, nabij de monding van de Orontes ofwel Nahr al-Asi in de Middellandse zee, circa 40 km ten noorden van Ugarit en 65 km ten zuiden van Antakya, het vroegere Antiochië. Zoals gezegd, was de Tzafon in de ugaritische mythos de residentie van Ba'al, die daar woonde in een prachtig paleis van cederhout, goud, zilver en edelstenen. Met het oog hierop is het dus helemaal niet zo raar om het Hebreeuwse woord voor het noorden in Psalm 48:3 als eigenaam te beschouwen en ירִכְתִּי צִפּוֹן yar'ketei tzafon te vertalen met "hoogten van de Tzafon". Ik heb inderdaad een Engelstalige bijbelvertaling gevonden, waarin dit inderdaad gedaan wordt. Het is de New International Version. Daarin staat dit vers als volgt vertaald: *"Beautiful in its loftiness, the joy of the whole earth, like the heights of Zaphon is Mount Zion, the city of the Great King!"* De berg Tziyon als woonplaats van de Eeuwige wordt hier nadrukkelijk met de berg Tzafon vergeleken. Dat de Tzafon echter de woonplaats van Ba'al is, weet helaas niet iedereen. Daarom wil ik dit hier graag benadrukken. Volgens de ugaritische offerlijsten werden op de godenberg Tzafon weliswaar slechts dierenoffers gebracht, maar van Ba'al is het bekend, dat er elders ook mensenoffers aan hem gegeven zijn, vooral kinderen. Door de Hellenisering veranderde de oorspronkelijk Hethitische naam van de Tzafon, Hazzi, in het Griekse Κάσιον Kasion, terwijl de Ba'al Tzafon als Ζεὺς Κάσιος Zeus Kasios op deze berg vereerd werd. Volgens Plinius is de Casius, zoals hij door de Romeinen genoemd werd, zo hoog, dat men om 3 uur 's nachts vanuit zijn top tegelijkertijd de opgaande zon in het oosten alsook de voortdurende nacht in het westen kon zien. Omdat de berg vanuit de zee zo goed zichtbaar was, werd Zeus Kasios ofwel Ba'al-Tz'fon ook als beschermgodheid van de zeevaarders vereerd en werd zo ook naar Egypte overgebracht. Plinius de oudere had het in zijn werk *Naturalis Historia* daarom ook over een berg Kasion op de grens van Egypte aan het Sirbonische Meer, waarop Zeus Kasios vereerd werd. Met de cultus van deze godheid, die zich tot Egypte had uitgebreid, zou dus ook de naam van de berg mee verhuisd zijn. Deze berg stond bekend als een cultusplaats van de Egyptische god Amun, die in de Hellenistische tijd met Zeus Kasios werd geïdentificeerd en dus ook met Ba'al-Tz'fon. Ik vind het daarom helemaal niet zo vreemd, dat er in de beschrijving van de uittocht uit Egypte een plaats met dezelfde naam genoemd wordt: בעל־צפון Ba'al-Tz'fon [Baäl-Sefon]. In שמות Sh'mot [Exodus] 14:1-2 lezen wij: *"De Eeuwige sprak tot Moshe: Zeg tot de Israëlieten, dat zij teruggaan en zich legeren voor Pi-Hachirof, tussen Mig'dol en de zee; recht tegenover Ba'al-Tz'fon zult gij u legeren, aan de zee!"* en in vers 9: *"De Egyptenaren nu, al de paarden en wagens van Farao, zijn ruiters en zijn legermacht, achtervolgden hen en haalden hen in, terwijl zij gelegerd waren aan de zee, bij Pi-Hachirof, tegenover Ba'al-Tz'fon."* Niet ver van de berg Kasion, die zich op een landtong tussen de Middellandse Zee en het Sirbonische Meer bevindt, stond een grenstoren, in het Oudegyptisch Mektar en in het Hebreeuws Mig'dol geheten, in de buurt van de monding van de Pelusische Nijltak in de Middellandse Zee. Een Mekter fungeerde als grenscontrolepost voor reizigers. Dit zijn enkele aanknopingspunten, die wetenschappers als Heinrich Brugsch, Alan Gardiner en James Karl Hoffmeier ertoe hebben bewogen, de berg Kasion met Ba'al-Tz'fon en het Sirbonische Meer met de bijbelse Rietzee te identificeren. Of zij daarin gelijk hebben laat ik even in het midden, maar ik vind het toch wel opmerkelijk, waar we de Ba'al en de verwijzing naar zijn heilige berg Tzafon zoal tegenkomen. Voor de eerste keer werd Ba'al in het nieuwe rijk onder farao Amenophis II genoemd. Een aan hem gewijd heiligdom had hij in Memphis en droeg daar de naam Safon. Ook de Hyksos, die vermoedelijk afkomstig waren uit de syrisch-libanese kustgebieden en Egypte onder de voet hadden gelopen en lange tijd overheersten, waren vereerders van de Ba'al, die door hen gelijkgesteld werd met de Egyptische god Seth. De naam van het Egyptische heiligdom aan het Sirbonische meer, Ba'al-Tz'fon, betekent dus "Heer van de Tzafon", maar kan natuurlijk ook letterlijk vertaald worden met "Heer van het Noorden". Deze titel doet mij denken aan de "Koning van het Noorden" in דניאל Dani'el [Daniël] 11:40-45, waarmee de Antichrist wordt aangeduid. In het Hebreeuws staat daar מֶלֶךְ הַצִּפּוֹן Melech haTzafon, en zo zien we duidelijk wie de Antichrist is: de personificatie van Ba'al! We gaan nu terug naar Psalm 48. De Hebreeuwse uitdrukkingen

הַר־קֹדֶשׁ Har qodesh [heilige berg] in vers 1 en מֶלֶךְ רַב Melech rav [grote Koning] in vers 3 geven aan, dat de Eeuwige op de berg Tziyon aanwezig is en van daar uit Zijn wereldomvattende koningsheerschappij zal uitoefenen. De vergelijking met de godenberg Tzafon in vers 3 dient volgens sommige bijbeluitleggers ertoe, de berg Tziyon daarmee gelijk te stellen als koninklijke residentie. Als we de overwinning op de vijandige volken, die in vers 5 tegen Jeruzalem ten strijde trekken en in vers 6 van schrik op de vlucht slaan, hierbij in ogenschouw nemen, kunnen we echter de verwijzing naar de Tzafon in vers 3 ook opvatten als aanwijzing, dat Ba'al als koning van de Tzafon zal worden onttroond en dat de G'd van Israël ook daar diens plaats zal innemen, want de Eeuwige zal volgens זְכַרְיָה Zechar'ya [Zacharia] 14:9 en חִזְיָוִן Chizayon [Openbaring] 11:15 immers Koning zijn over de hele aarde. Datzelfde wordt ook in יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 24:23 gezegd: *“Dan zal de blanke maan schaamrood worden, en de gloeiende zon zal zich schamen, want de Eeuwige Tz'vaot zal Koning zijn op de berg Tziyon en in Jeruzalem, en er zal heerlijkheid zijn ten aanschouwen van Zijn oudsten.”* Ook de psalmist getuigt van G'ds koningsheerschappij: *“De Eeuwige is Koning - volken, beef! Hij troont op de cherubs - aarde, sidder! Groot is de Eeuwige op de Tziyon, verheven is Hij boven alle volken!”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 99:1-2, NBV). De strijd om Jeruzalem en de poging om de berg Tziyon te veroveren met de bedoeling om zijn troon op de heilige berg van de Eeuwige neer te zetten, zal voor de Ba'al, G'ds tegenstander, uitlopen op een fiasco! Hij zal door Yeshua verslagen en gestraft worden! In חִזְיָוִן Chizayon [Openbaring] 20:1-3a geeft Yochanan [Johannes] een beschrijving van de uitvoering van het vonnis over de Ba'al, die hij in een visioen zelf gezien heeft: *“Ik zag een engel uit de hemel neerdalen met de sleutel van de onderaardse diepte en zware ketenen in zijn hand. Hij greep de draak, de slang van weleer, die ook duivel of Satan wordt genoemd, en ketende hem voor duizend jaren. Hij gooide hem in de diepte, sloot de put boven hem en verzegelde die!”* De profeet Jesaja vult dit nog aan: *“Het is gedaan met die slavendrijver, gedaan met zijn dwingelandij! De Eeuwige heeft de stok van de g'ddelozen gebroken, de scepter van de heersers, die de volken sloeg met woedende slagen, zonder eind, die hen belaagde met zijn toorn, zonder maat. Overal op aarde is rust en vrede, vrolijk gejubel weerklinkt! Op de Libanon heerst zelfs vreugde onder de ceders en de cipressen: Nu jij geveld bent, komt niemand ons meer vellen! Het dodenrijk beneden is in rep en roer om jou een ontvangst te bereiden: het wekt de schimmen voor je op van alle leiders van de aarde, het laat de vorsten van vreemde volken voor jou opstaan van hun troon. Hoor hoe ze je onthalen: Nu ben jij even zwak als wij, je bent echt een van ons. Je pracht en praal, en de klank van je harpen, ze worden dit dodenrijk binnengebracht. Wormen zijn je bed, maden je deken. O morgenster, zoon van de dageraad, hoe diep ben je uit de hemel gevallen! Overwinnaar van alle volken, hoe smadelijk lig je daar geveld. Je zei bij jezelf: Ik stijg op naar de hemel, boven G'ds sterren plaats ik mijn troon. Ik zetel op de toppen van de Tzafon, de berg waar de goden bijeenkomen. Ik stijg op tot boven de wolken, ik evenaar de allerhoogste. Nee! Je daalt af in het dodenrijk, in de allerdiepste put!”* (יֵשַׁעְיָהוּ Yeshayahu [Jesaja] 14:4b-15, NBV). Dat het in deze beschrijving daadwerkelijk om de Ba'al gaat, blijkt uit vers 13, waarin vermeld wordt, dat hij zetelt op de toppen van de Tzafon, de berg waar de goden bijeenkomen. In andere vertalingen staat: *“op de berg der samenkomst ver in het noorden”*, maar in de Nieuwe Bijbelvertaling wordt de berg met naam genoemd. Ook in de Willibrordbijbel is vers 13 als volgt vertaald: *“U hebt bij uzelf gedacht: Ik klim op naar de hemel, hoog boven G'ds sterren plaats ik mijn troon; op de berg waar de goden samenkomen zal ik zetelen, op de hoogste toppen van de Safon.”* In vergelijking met de 1780 meter hoge Tzafon lijkt de Tziyon met zijn 743 meter weliswaar niet meer dan een heuvel, want zelfs de bergen in zijn directe omgeving zijn nog hoger dan hij, maar aan het einde der tijden zal hij zichtbaar boven alle andere bergen uitsteken, want er staat geschreven: *“Hoor, gij volkeren altemaal; merk op, gij aarde en haar volheid, opdat Adonai, de Eeuwige getuige zij tegen u, de Eeuwige uit Zijn heilige tempel. Want zie, de Eeuwige gaat uit van Zijn woning, en Hij daalt neder en treedt op de hoogten der aarde. De bergen versmelten onder Hem en de dalen splijten, als was voor het vuur, als water dat afgutst van een helling.”* (מִיכָה Micha 1:2-4). *“En het zal geschieden in het laatste der dagen: dan zal de berg van het huis van de Eeuwige vaststaan als de hoogste der bergen, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen. En alle volkeren zullen derwaarts heenstromen en vele natiën zullen optrekken en zeggen: Komt, laten*

wij opgaan naar de berg van de Eeuwige, naar het huis van de G'd van Ya'aqov, opdat Hij ons lere aangaande Zijn wegen en opdat wij Zijn paden bewandelen. Want uit Tziyon zal de Wet uitgaan en het woord van de Eeuwige uit Jeruzalem.” (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 2:2-3).
Amen!

Werner Stauder

Ik wil deze studie afsluiten met het bekende lied “Ki miTziyon” van Shirah Nelson (nr. 139 in de zangbundel Zimrat haAretz en nr. 16 in de zangbundel Hoej'dot), dat gebaseerd is op het laatst genoemde citaat:

כימציון תצא תורה
ודבר־יהוה
ירושלים:

*Ki miTziyon,
ki miTziyon,
ki miTziyon tetze tora (2x)
uD'var Adonai,
uD'var Adonai,
uD'var Adonai miY'rushalayim!*

*Want uit Sion,
want uit Sion,
want uit Sion komt de Tora (2x)
en het woord van Adonai,
en het woord van Adonai,
en het woord van Adonai uit Jeruzalem!*